

Asia: VN/6617/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisesta torjunnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Asian tausta

Sisäministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisesta torjunnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Laissa säädettäisiin järjestäytyneen rikollisuuden analyysikeskuksesta sekä sen tehtävistä ja toimivaltuuksista. Järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa vahvistettaisiin tehostamalla järjestäytynyttä rikollisuutta koskevaa tietojenvaihtoa ja analyysia sekä järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollista torjuntaa. Tarkoituksena on ehkäistä laillisten yhteiskuntarakenteiden hyväksikäyttöä rikollisessa toiminnassa.

Yleistä

Valtion kokonaan omistaman erityisrahoitusyhtiön (Finnvera Oyj) ja sen täysin omistaman tytäryhtiön, (Suomen vientiluotto Oy, SVL) tarkoituksena on valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä annetun lain (1458/2025) mukaan edistää vientiä, suomalaisten yritysten toimintaa, kasvua, kansainvälistymistä ja Suomen kestäväää talouskasvua.

Yhtiöt toteuttavat erityistehtäviään rahoittamalla elinkeinotoimintaa Suomessa ja ulkomailla, ylläpitämällä ja kehittämällä kilpailukykyistä vienninrahoitusjärjestelmää sekä korjaamalla kotimaassa yritysrahoitustarjonnan markkinapuutetta.

Finnvera ei myönnä suoria avustuksia, ainoastaan kokonaan takaisinmaksettavaa rahoitusta (lainoja, takauksia ja vientitakuita). Rahoitukseen voi sisältyä ns. laskennallista valtioneutua rahoituksen edullisemman hinnan muodossa.

Finnveran rahoituksen piirissä on noin 19 000 yritysasiakasta. Yhtiön rahoitustoiminnan vastuukanta on noin 25 miljardia euroa (31.12.2025 tilanne)

Finnveran rahoitustehtävien hoitamisessa noudatetaan valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä annetun lain 23 §:n mukaisesti hallinnon yleislakeja sekä toimitaan rikosoikeudellisella virkavastuulla. Finnveralla on valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä annetun lain 27 §:n mukaisesti oikeus käsitellä henkilötietoja väärinkäytösten estämiseksi rahoitustoiminnassaan luottolaitostoimintaa koskevan lain 15 luvun 18a §:n mukaisesti.

Finnvera on rahanpesun ja terrorismin rahoittamista estämistä koskevan lain, 444/2017 mukainen ilmoitusvelvollinen ja noudattaa toiminnassaan rahanpesusääntelyn asiakkaan tuntemisvelvoitteita. Velvoitteet pitävät sisällään muun muassa asiakkaiden jatkuvan seurannan ja asiakkaaseen, tämän liiketoimintaan ja rahoitettuihin hankkeisiin liittyvien rahanpesu- terrorismin rahoituksen ja muiden väärinkäytösriskien tunnistamisen ehkäisyn. Asiakasta koskevista epäilyttäivistä liiketoimista, Finnveran tulee tehdä ilmoitus KRP:n Rahanpesun selvittämiskeskukselle.

Keskeiset huomiot

Finnvera pitää lakiesityksen keskeisiä tavoitteita ja toteutusta Analyysikeskuksen ja rekisterin perustamisesta sekä tiedonvaihdon lisäämisestä hyvänä askeleena järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa.

Lakiesityksen 12 §. n 1 momentin 3) kohdan mukaisesti sallitaan tietojen luovutus keskuksen rekisteristä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 5 §:n 1–4 kohdan mukaisille hankintayksiköille hankintamenettelyjen suuntaamiseksi.

Finnvera on em. lakiviittauksen mukainen hankintayksikkö ja pitää ehdotusta tiedonsaannista hyvänä keinona hankintamenettelyihin liittyvien toimittajariskien hallitsemiseksi. Finnveran hankintamenettelyissä noudatetaan jo valmiiksi tarkempia tietoturva- ja due diligence-vaatimuksia, sillä Finnveran rahoitustoiminta pitää sisällään laaja-alaista asiakasyritysten ym. salassa pidettävien tietojen käsittelyä, sekä muun muassa puolustustoimialan tietoja enenevissä määrin. Lakiesityksen mukainen tiedonsaantioikeus täydentäisi hyvin kriittisempiin hankintoihin liittyvää riskinhallintaa.

Lakiesityksen 12 §:n 1 momentin 4) kohdassa on sallittu rekisterin tietojen luovuttaminen oma-aloitteisesti tai pyynnöstä valtionapuviranomaiselle valtionavustuslain 15 §:n mukaisten valvontatehtävien hoitamiseksi. Finnvera ei ole valtionavustuslain mukainen toimija, mutta toimii tiiviissä yhteistyössä eri valtionavustusviranomaisten, kuten Business Finlandin ja Elinvoimakeskusten, kanssa yritysrahoituksen ja muiden yrityspalveluiden tarjoamisessa. Lisäksi Finnveran rahoituksen hakemuskäsittelyssä pyritään jo nyt tunnistamaan ja ehkäisemään erilaisia rahoitukseen liittyviä väärinkäytösriskejä rahanpesusääntelyn velvoitteiden mukaisesti.

Finnvera pitäisi siten tärkeänä, että se sisällytettäisiin lakiesityksen 12 §:n mukaisiin tiedonsaajiin rahoituksen myöntämiseen ja seurantaan liittyvissä tehtävissä. Tiedonsaanti tukisi Finnveran toimintaa yritysrahoitukseen liittyvien väärinkäytösten ehkäisemisessä sekä rahanpesusääntelyn mukaisten velvoitteiden toteuttamisessa.

Haataja Anne
Finnvera Oyj